

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Адриан Георгиев,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“

научна област 8. Изкуства , професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, докторска програма Теория и практика на изпълнителското изкуство,

на тема „Жанрът „Капричио“ за соло цигулка през XX век — стилови и технически характеристики“ от Евгени Ноев Николов, и с научен ръководител проф. дн Иванка Влаева.

Евгени Николов е роден в София в семейство на музиканти на 28.12.1972 г. Започва да свири на цигулка на 4 годишна възраст и през 1991 г. завършва с отличие НМУ „Любомир Пипков“ в класа па проф. Евелина Арабаджиева. Следва висшето си образование в НМА „Панчо Владигеров“, където придобива бакалавърска и магистърска степен в класа на изтъкнатия цигулар, педагог и композитор проф. Петър Христосков. Между 1992 и 1994 г. посещава майсторски класове при проф. Ифра Нийман. Лауреат е на множество национални и международни конкурси, между които „Светослав Обретенов“ – Провадия, „Майстори, надежди, таланти“ – Албена, Коциан – Чехия и др. Бил е концертмайстор на оркестрите на Музикален театър „Стефан Македонски“, на Симфониета „София“и на Националната Опера и балет. Изявява се като гост концертмайстор и солист на Камерен ансамбъл Кьолн между 2004 и 2008 г. От 2009 г. до 2024 г. е част от камерен ансамбъл „Софийски Солисти“, с който изнася постоянни концерти по цял свят и като солист. В момента изпълнява длъжността „помощник концертмайстор“ в оркестъра на Софийска опера и балет. Изявява се на българската и международната сцена като камерен изпълнител и солист, а от

2021 г. и като виолист. От 2008 г. води клас по цигулка в НМУ „Любомир Пипков“ – София.

Дисертацията е посветена на жанра капричио за соло цигулка през ХХ век, като основен фокус са стиловете и техническите характеристики на този жанр. Изследването обхваща творби на композитори от България, Русия, САЩ, Полша и Испания, като анализира 56 произведения, включително на Петър Христосков, Васко Абаджиев, Леон Суружон, Йордан Гошев, Константин Мострас, Гражина Бацевич, Хоакин Родриго, Джон Кориляно, Стенли Уайнър и Андреас Макрис.

Цели и задачи на дисертационния труд

- Да се проучат и анализират специализирани литературни източници и изследвания по темата.
- Да се систематизира изпълнителската проблематика в репетиционния и концертно-сценичния процес.
- Да се изведат основните стилови и технически характеристики на капричиото.
- Да се създаде основа за бъдеща методология, която да улесни изучаването и изпълнението на капричиите.

Методология - използвани са библиографски анализ, историографски метод, анализ и синтез, сравнителен анализ и наблюдение.

В първа глава – „Стилови и технически характеристики в капричиите на композитори от Русия, САЩ, Полша и Испания“ е разгледана в исторически план етимологията на жанра капричио, с акцент върху виртуозните композиции на Пиетро Локатели и Николо Паганини. Анализирани са творби на Константин Мострас, Гражина Бацевич, Стенли Уайнър, Джон Кориляно, Андреас Макрис и Хоакин Родриго. Подчертава се ролята на капричиото като жанр, който съчетава техническа виртуозност с импровизационен дух и разнообразие от музикални форми. Основният фокус е върху стиловите особености; техническите трудности; изпълнителските проблеми; интерпретацията; ролята на жанра в концертната и педагогическата практика. Авторът подчертава, че до момента липсва цялостно и задълбочено научно изследване по тази тема.

В хода на разработката, авторът Евгени Ноев изразява мнението, че в цигулковата литература жанрът се утвърждава и развива блестящо от Паганини и Локатели, всеки със своите си приноси.

Приносите на П. Локатели са свързани с развиването на ранната виртуозна техника, въвеждане на нови лъкови похвати, свързването на капричиото с концертната каденца. Приносът на Паганини е превръщането на жанра във върхов модел на цигулкова виртуозност, обединяващ техника и музикалност. Използва големи регистрови скокове, сложни акорди, разнообразни щрихи, мелодичност. Авторът подчертава, че Паганини и Бах издигат цигулката като самостоятелен солов инструмент. Евгени Ноев определя педагогическото значение на капричиото за развитието на техниката, музикалната мисъл, артистичната свобода, чувството за импровизация, и сценичната устойчивост.

Във втората глава – „Изпълнителска проблематика в капричиите на български композитори“ се прави подробен анализ на двата цикъла капричии на Петър Христосков (12 и 24 капричии), които съчетават български фолклор с модерни композиционни техники. Петър Христосков има централно място в изследването, като е представен като „българският Паганини“, съчетаващ ролите на изпълнител, педагог и композитор. Неговите цикли „12 капричии“ ор.1, „24 капричии“ са повлияни от българския фолклор, неравноделни ритми, предполагат наличието на богата техника у изпълнителя, имат оригинална импровизационност в стилистиката на западноевропейски модернизъм. Васко Абаджиев е представен като изявен виртуоз чрез цикъл от 9 капричии. Капричиите носят изпълнителска яркост и индивидуалност. Леон Суружон е анализиран чрез неговият каприз, който по думите на Евгени Ноев е в свободна форма, напомня концертна каденца с богата фактура, сложна апликатура и по-слабо фолклорно влияние. Капричиото на Йордан Гошев съчетава български фолклор и съвременни техники в класическа триделна форма и използване на двугласие, родопски интонации, пирински ладови елементи, тремоло изкуствени флажолети, пицикати и сложни щрихи.

Основните изводи от дисертацията на Евгени Ноев показват развитие на жанра през XX век, капричиото продължава да се развива активно, запазва виртуозността си, обогатява се с нови композиционни техники. Появяват се нови тенденции като по-сложна метроритмика, сонористика, атоналност, фолклорни влияния, нов тембров колорит и крайни технически изисквания.

Български принос е особено силен чрез капричиите на Петър Христосков, Васко Абаджиев, Леон Суружон, Йордан Гошев. По думите на Евгени Ноев българските автори вписват националния фолклор в световния жанров модел.

Приноси на дисертационния труд:

- Първо изследване, което систематично разглежда капричиото за соло цигулка като изпълнителска проблематика.

- Многоспектърни анализи и редакционна работа, които подпомагат практическото приложение и популяризиране на творбите.
- Представяне на стилови взаимодействия между европейски и български композитори.
- Практически указания за изпълнителите относно технически и художествени проблеми.

Дисертационното изследване доказва, че жанрът капричио за соло цигулка не е само виртуозен етюден жанр, а значима художествена форма, чрез която композиторът и изпълнителят разкриват техника, фантазия, стил, национална идентичност и съвременни музикални идеи.

Като имам предвид всичко изложено до тук, мога убедено да дам своята най-висока оценка за дисертационния труд на Евгени Ноев, и неговия научен ръководител проф. дн Иванка Влаева, а на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

03.05.2026 г.

подпис:.....

Проф.д-р Адриан Георгиев

Statement

By Prof. Adrian Georgiev, PhD
Sofia University „St. Kliment Ohridski”

Regarding the dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree “PhD”
Scientific field 8. Arts, professional field 8.3 Music and Dance Art, doctoral program *Theory and Practice of Performing Arts*

Dissertation title:

“The Genre of the Capriccio for Solo Violin in the 20th Century — Stylistic and Technical Characteristics”

by Evgeni Noev Nikolov

Scientific supervisor: Prof. Ivanka Vlaeva, DSc

Evgeni Nikolov was born in Sofia into a family of musicians on December 28th, 1972. He began playing the violin at the age of four and graduated with distinction in 1991 from the National School of Music “Lyubomir Pipkov” in the class of Prof. Evelina Arabadzhieva. He pursued higher education at the National Academy of Music “Prof. Pancho Vladigerov,” where he obtained Bachelor’s and Master’s degrees under the guidance of the distinguished violinist, pedagogue, and composer Prof. Petar Hristoskov. Between 1992 and 1994, he attended master classes with Prof. Ifrah Neaman. He is a laureate of numerous national and international competitions, including “Svetoslav Obretenov” – Provadia, “Masters, Hopes, Talents” – Albena, “Kocian” – Czech Republic, and others. He has served as concertmaster of the orchestras of the Musical Theatre “Stefan Makedonski,” Sinfonietta Sofia, and the National Opera and Ballet. Between 2004 and 2008 he performed as guest concertmaster and soloist at the Cologne Chamber Ensemble. From 2009 to 2024, he was part of the chamber ensemble “Sofia Soloists,” with which he performed regularly worldwide, also as a soloist. Currently, he is assistant concertmaster in the orchestra of the Sofia Opera and Ballet. He performs on Bulgarian and international stage as a chamber musician and soloist, and since 2021 also as a violist. Since 2008, he’s been teaching the violin at the National School of Music “Lyubomir Pipkov” in Sofia.

The dissertation is dedicated to the genre of the capriccio for solo violin in the 20th century, focusing primarily on the stylistic and technical characteristics of the genre. The research covers works by composers from Bulgaria, Russia, the USA, Poland, and Spain, analyzing 56 compositions, including works by Petar Hristoskov, Vasko Abadjiev, Leon Surujon, Yordan Goshev, Konstantin Mostras, Grażyna Bacewicz, Joaquín Rodrigo, John Corigliano, Stanley Weiner, and Andreas Makris.

Goals and Objectives of the Dissertation

- To study and analyze specialized literature and research on the topic.
- To systematize performance-related issues in the rehearsal and concert-stage process.
- To identify the main stylistic and technical characteristics of the capriccio.

- To establish a foundation for a future methodology facilitating the study and performance of capriccios.

Methodology

The following methods were employed: bibliographic analysis, historiographic method, analysis and synthesis, comparative analysis, and observation.

Chapter One

The first chapter, *“Stylistic and Technical Characteristics in the Capriccios of Composers from Russia, the USA, Poland, and Spain,”* examines the historical etymology of the capriccio genre, emphasizing the virtuosic compositions of Pietro Locatelli and Niccolò Paganini. Works by Konstantin Mostras, Grażyna Bacewicz, Stanley Weiner, John Corigliano, Andreas Makris, and Joaquín Rodrigo are analyzed.

The capriccio is presented as a genre that combines technical virtuosity with an improvisational spirit and a variety of musical forms. The primary focus is on stylistic features, technical difficulties, performance challenges, interpretation, and the role of the genre in concert and pedagogical practice. The author emphasizes that, until now, there has been no comprehensive and in-depth study on this topic.

Throughout the dissertation, Evgeni Nikolov expresses the view that in violin literature the genre was brilliantly established and developed by Paganini and Locatelli, each with distinct contributions. Locatelli’s contributions are associated with the development of early virtuoso technique, the introduction of new bowing techniques, and the connection of the capriccio with the concerto cadenza. Paganini’s contribution lies in the transformation of the genre into a supreme model of violin virtuosity, that brings together technique and musicality. He employed large register leaps, complex chords, diverse articulations, and melodic richness. The author highlights that Paganini and Bach elevated the violin as an independent solo instrument.

Evgeni Noev defines the pedagogical significance of the capriccio as contributing to the development of technique, musical thinking, artistic freedom, improvisational sensibility, and stage resilience.

Chapter Two

The second chapter, *“Performance Issues in the Capriccios of Bulgarian Composers,”* provides a detailed analysis of the two cycles of capriccios by Petar Hristoskov (12 and 24 Capriccios), which combine Bulgarian folklore with modern compositional techniques.

Petar Hristoskov occupies a central place in the study and is presented as the “Bulgarian Paganini,” combining the roles of performer, pedagogue, and composer. His cycles *12 Capriccios, Op. 1*, and *24 Capriccios* are influenced by Bulgarian folklore and asymmetrical rhythms, requiring rich technical mastery from the performer and displaying original improvisatory elements within the stylistics of Western European modernism.

Vasko Abadjiev is presented as an outstanding virtuoso through his cycle of 9 capriccios. These works demonstrate strong performance brilliance and individuality. Leon Surujon is analyzed through his caprice, which, according to Evgeni Noev, is in free form, resembling a concert cadenza with rich texture, complex fingering, and weaker folkloric influence.

Yordan Goshev's capriccio combines Bulgarian folklore and contemporary techniques within a classical ternary form, using polyphony, Rhodope intonations, Pirin modal elements, tremolo artificial harmonics, pizzicati, and complex bowing techniques.

Main Conclusions

The dissertation demonstrates the development of the genre throughout the 20th century. The capriccio continues to evolve actively, preserving its virtuosity while incorporating new compositional techniques. New tendencies emerge, including more complex meter and rhythm, sonority, atonality, folkloric influences, new timbral colors, and extreme technical demands.

The Bulgarian contribution is especially significant through the capriccios of Petar Hristoskov, Vasko Abadjiev, Leon Surujon, and Yordan Goshev. According to Evgeni Noev, Bulgarian composers integrate national folklore into the global genre model.

Contributions of the Dissertation

- The first study systematically examines the capriccio for solo violin as a performance-related issue.
- Multi-perspective analyses and editorial work supporting the practical application and popularization of the works.
- Presentation of stylistic interactions between European and Bulgarian composers.
- Practical guidance for performers about technical and artistic challenges.

The dissertation proves that the capriccio for solo violin is not merely a virtuoso étude genre, but a significant artistic form through which composers and performers reveal technique, imagination, style, national identity, and contemporary musical ideas.

Considering everything presented above, I can confidently give my highest evaluation of the dissertation work of Evgeni Noev and his scientific supervisor Prof. Ivanka Vlaeva, PhD and recommend that the respected scientific jury will award the educational and scientific degree "PhD" in professional field 8.3 Music and Dance Art.

03.05.2026

Prof. Adrian Georgiev, PhD.